

TARTIŞMALARIN NERESİNDEYİZ II

Geçen yazımızda, Türkiye'nin önündeki devrim aşamasının sosyalist devrim değil, milli demokratik devrim olduğunu savunanların görüş ve iddialarında nerelerden başlayıp nerelere geldiklerini ana çizgileriyle özetledikten sonra şimdi tartışmaların, "T.İ.P.si işçi sınıfının partisi midir ve olabilir mi" noktasına gelip dayandığını belirtmiştik.

Hemen işaret edelim ki, milli demokratik devrim tezini savunanlar bu noktada içinden çıkamadıkları ve çıkamayacakları bir çelişki içindedirler. Sosyalist devrimcilerin kendilerine ısrarla yönelttikleri sorular ve yaptıkları eleştiriler karşısında sözü geçen tezi savunanlar, anti-emperyalist güç ve cephe birliğinin ve demokratik devrimin gerçekleşebilmesi için de işçi sınıfının öncülüğünün gereğini ve bu öncülüğün ancak işçi sınıfının politik örgütü, yani partisi aracılığıyla yapılabileceğini git gide kabul etmeye başladılar. Ama öte yandan da "T.İ.P.si işçi sınıfının partisi değildir ve olamaz" tezini savunuyorlar ve Türkiye'nin bugünkü şartlarında işçi sınıfının "öz partisi" kurulamaz da diyorlar. Ee, ne olacak öyleyse? Hem millî demokratik hareketin olumlu, sonuç alabilecek şekilde yürütülmesi ve milli demokratik devrimin yapılabilmesi için işçi sınıfı partisi ve öncülüğü şart, bu parti ve hareketin bağımsız varlığını ve politikasını korumak gerekli, hem de böyle bir partinin varlığı veya kurulması imkânsız! Çık çıkabilirsen işin içinden. "Hangi sınıf veya tabaka güçlü ise, öncülük edebiliyorsa, o öncü olur," demek soruna bir çözüm getirmek değildir. Çünkü sosyalistler ve proleter devrimci olmak iddiasında olanlar da olayları kendi akışına, işleri oluruna bırakamazlar. Onlar hangi sınıfı politik düzeyde örgütlemeye ve öncü yapmaya çalışacaklar? Sorun bu. Başka sınıflar, tabakalar, güçler daha daha atılımlı, daha girişken çıkar, öncülüğü kapabilirler, o başka bir sorun. Sonra, millî demokratik devrimi yapacak iktidara işçi sınıfı nasıl ulaşacak? "Millî demokratik devrim iktidarı işçi, emekçi "millici" sınıfların iktidarı olacaktır" demek de soruya bir cevap değildir. Kendi ayrı partisine sahip olmayan işçi sınıfı böyle bir koalisyon iktidarı içinde erir gider. Ekonomik güç, politik tecrübe, eğitim düzeyi bakımından daha güçlü olan sınıf ve tabakalar karşısında işçi sınıfı ezik ve zayıf kalır. Koalisyonu meydana getiren sınıf ve tabakalar arasındaki çelişkiler iktidara gelince daha belirgin bir hal alır ve işçi sınıfı aleyhine işlemeye başlar. Burjuva "ara tabakalar"ın, "millî" sınıfların tutarsızlığı, kaypaklığı, emperyalizmle uzlaşma, dönüşümleri gereği gibi yapmama, savsaklama eğilimleri baş gösterir. Bu nedenlerledir ki, anti-emperyalist cephe birliğinde, ve millî demokratik devrimin yalpalamadan ve kesintisiz sosyalist devrime dönüşmesi için, işçi sınıfı öncülüğü ve iktidarda işçi sınıfı partisinin yönetici ve yöneltici unsur olması şart koşuluyor.

Geçen yazımızda bir kısmını incelediğimiz ve eleştirdiğimiz makale, bu temel soruna değinmiyor bile ve onun için de bir açıklık getirmiyor. Ama T.İ.P.si işçi sınıfının partisi değildir ve olamaz demesiyle, bu sorun bir sonuç olarak ister istemez

ortaya çıkıyor ve makalenin yazarı yukarda belirttiğimiz çelişkiye dolaylı olarak düşmüş oluyor, veya hiç değilse bu çelişkiye kendi açısından bir çözüm getirmemiş oluyor.

Geçen yazımızda sözü geçen makalede TİP'in niteliği hakkında ileri sürülen görüşlerin bir kısmını inceleyip eleştirmiştik. Şimdi yazarın öbür iddialarına gelelim.

TİP.sinin bir işçi sınıfı partisi olmadığı konusunda bir başka kanıt olarak partinin sınıf bileşiminde küçük burjuvazinin çoğunlukta olması gösteriliyor. Oysa işçi sınıfı partisi demek, içinde işçilerin çoğunlukta olduğu veya olması gereken parti demek değildir. Dünyada eski, gelişmiş işçi sınıfı partileri arasında işçi üyelerin azınlıkta olduğu partiler vardır. Partinin niteliğini tayin eden temel unsur, partinin programının, izlediği politik çizginin, savunduğu görüşlerin, ülkenin sorunlarına getirmek istediği çözüm biçimlerinin bilimsel sosyalizmin ilkelerine, verilerine uygun olup olmadığıdır. Parti politikasına ve çalışmalarına hâkim olan işçi sınıfı ideolojisi mi, burjuva (küçük burjuva dahil) ideolojisi midir, sorusunun cevabıdır. Kaldı ki, geri kalmış, emperyalizmin baskı ve sömürüsü altında kapitalist yoldan kalkınmaya çabalıyan ülkelerde küçük burjuva emekçi kitlelerin büyük kesimleri şiddetli ekonomik sıkıntıya düşmekte, gerçek hızlı kapitalist gelişme ve sanayileşmede olduğu gibi, bunların ne bir kısmı işlerini ilerletip kapitalist sınıfa yükselmek imkânını, ne çoğunluğu proleterleşip fabrika işçisi olmak imkânını bulabilmektedir. Bu durumda küçük burjuva emekçi kitlelerin bu kesimleri işçi sınıfı ideolojisine ve politik programına batının küçük burjuva emekçi sınıflarından daha yatkın olabilmektedirler. Parti için mesele, işçi, aydın, küçük burjuva emekçi olsun, bütün üyelerine bilimsel sosyalizmi ve buna dayanan işçi sınıfı ideolojisini öğretebilmek, benimsetebilmektir. Parti üyelerinin sınıfsal bileşiminde küçük burjuvazinin (emekçi ve aydın) çoğunlukta olması eylemle bağlantılı olarak öğretim ve eğitim sorununun önemini artırmaktadır. Ama sırf bu sınıf bileşiminden ötürü “T.İ.P.si işçi sınıfı partisi değildir ve olamaz” demek doğru değildir. Partinin sınıf bileşiminde işçiler çoğunlukta olsalar bile, eğer bunlar sosyalist bilince erişmemişlerse, parti, bir örgüt olarak bilimsel sosyalizme dayanan bir politika izlemiyor, bir program önermiyorsa o parti sosyalistlerin anladığı anlamda bir işçi sınıfı partisi olmaz. Sınıf kökeni kendi başına bir kıstas ise, o zaman, tümü küçük burjuva aydınları olanlar kendilerine nasıl “proleter devrimci” diyebiliyorlar?

Ve nihayet, T.İ.P.sinin işçi sınıfı partisi olmadığı ve olamayacağı konusunda makale yazarı şöyle diyor: “işçi sınıfı partisi her duruma ve mücadele biçimine göre örgütlenmiş bir partidir.” T.İ.P ise “emperyalizim ve işbirliklerince her an yerle bir edilebilecek, devrimi gerçekleştirecek her türlü şarta ve mücadele biçimine uygun olmıyan bir örgütlenmiye sahip” bir partidir.

Bir işçi sınıfı partisi her türlü mücadele biçimini kullanabilmelidir ve kullanmalıdır demek, her toplumda ve bütün şartlarda işçi sınıfı çeşitli mücadele biçimlerinin hepsini aynı zamanda kullanacaktır veya kullanmalıdır demek değildir. Bazı toplum şartlarında ve döneminde çeşitli mücadele biçimlerinin hemen hepsini, diğer bazı şart ve döneminde ise sadece belirli biçimleri kullanmak gerekir. Mücadele biçimleri, toplumun objektif şartlarına, devrim açısından hangi dönemde olduğuna ve işçi sınıfının gelişme ve bilinçlenme aşamasına göre tayin edilir. Bu konuda, toplumda

devrimin objektif şartlarının oluşup oluşmadığı, toplumun devrim-öncesi döneme girip girmediği en önemli faktördür, ikinci önemli, tayin edici faktör proletaryanın bilinçlenme düzeyi ve kararlılığıdır ve müttefiki yoksul köylü kitlelerinin ne derece desteğinin, katkısının sağlanabildiğidir. Bu tayin edici objektif ve sübjektif şartların somut tahlili yapıp durum tesbit edilmeden, masa başında oturup şu mücadele biçimi, bu mücadele biçimi uygulanmalıdır diye fetvalar çıkarmak, geçerliliği çok şüpheli sübjektif değerlendirmelerden, yargılardan öte bir şey olmaz. Hele, “İşçi sınıfının ve emekçi sınıfların örgütlenip bilinçlenmesi ne zaman olacak? Bu çok uzun sürer, bu kadar bekliyecek miyiz” diye mantık yürütmek ve daha “kestirme” yollar düşünmek ve aramak sosyalistlerin asla iltifat etmiyeceği bir düşünüş ve davranış biçimidir. Kendi bireysel duygularımızı, özlemlerimizi, dilekelerimizi bir kenara bırakıp, toplumun objektif durumunun ve gelişme doğrultusunun, sosyal sınıfların objektif ve sübjektif durumlarının doğru incelenmesine ve değerlendirilmesine dayanan yol sosyalist eylemin tek yoludur. Yol ve yöntemin tesbitinde, uzunluk veya kısalık tayin edici bir unsur değildir. Sosyalistler için “beklemek” de yoktur; işçi ve emekçi sınıfının politik ve ekonomik mücadelesini geliştirmeye çalışmak vardır.

Mücadelenin keskinleştiği dönemlerde işçi sınıfı partisinin emperyalizm veya burjuvazi tarafından yok edilebilmesi ihtimali her kanunî işçi sınıfı partisi için varittir. Hitler iktidara geldiğinde Almanya’da öyle olmadı mı? Onun için geçmiş yazılarımızda defalarca tekrarladık ki, biz sosyalistlerin bugün görevi, şimdiden bütün imkânlarını sonuna kadar kullanarak işçi ve emekçi sınıfları bilinçlendirmeye ve örgütlemeye çalışmaktadır. Emperyalizm, ticaret-sanayi-tarım burjuvazisi ve feodal kalıntı toprak ağaları her zaman sosyalist hareketi bastırmak, işçi sınıfı partisini yok etmek isterler, güçleri yeteceğine inandıkları zaman da buna girişirler. Ama işçi sınıfı ve müttefiki sınıflar bilinçli, örgütlü, disiplinli, etkin bir politik güç haline gelirse, emperyalizm ve onun ortağı yerli egemen sınıflar bu isteklerini gerçekleştirerek imkânını bulamayabilirler, örneğin, Fransız anayasasının 16. maddesi Cumhurbaşkanına anti-demokratik çok geniş yetkiler tanır. Ama De Gaulle dahi, 1968 Mayıs olayları sırasında bile bu yetkiyi kullanma yoluna gitmemiştir. Fransız işçi sınıfının politik gücü o düzeye gelmiştir ki, Fransız burjuvazisi bir iç savaşı göze almadan işçi sınıfının politik ve sendikal örgütlerini yok etmiye girişemez. Sorun, sınıfların karşılıklı güçleri sorunudur.

Bir kanunî parti kapatıldığı, üst yöneticileri tutuklandığı, kamplara sürüldüğü zaman şüphesiz o parti o zamana kadar olan niteliğiyle, tüzel kişiliğiyle, örgütü ile ortadan kalkar. Ama yetkilerini aşmış, meşruiyetini tüm yitirmiş iktidara ve onun dayandığı sınıflara karşı mücadelenin yeni biçimlerde devam edip etmeyeceği, o zamana kadar sağlanmış olan sosyalist birikime, işçi ve emekçi sınıfların eriştirildiği bilinç ve kararlılık düzeyine, yetiştirilmiş olan kadrolara bağlı olacaktır. Hareketi yürütecek unsurlar ve güçler bunlardan çıkacaktır.

Yazımı bağlarken tekrar edeyim, temel sorun, Türkiye’nin hangi gelişme aşamasında, ve buna bağlı olarak, devrim açısından hangi dönemde olduğudur. Bir devrim-öncesi dönemde midir? Devrimin objektif şartları hızla oluşmakta mıdır? Benim görüşüme göre, değildir. Emperyalizmle belli ölçüde bütünleşmiş, geri ülkelere özgü kapitalizmin, sıkıntılarına, içine düştüğü dar boğazlara, bunalımlara rağ-

men, ve bu durum devam ede ede, çarpık ve sıhhatsız bir biçimde de olsa, daha bir gelişme marjı vardır. Karamsarlığa düşmeden, hareketi sonuç vermez maceralara sürüklemeyen, Türkiyenin şartlarına uygun mücadele yöntem ve biçimlerini tesbit etmek ve tesbit edilen hedeflere ulaşmak için geceli gündüzlü çalışmak gerekir.

Emek, Sayı 24, Mart 1970